

Proposta de Pla d'acció contra l'assetjament sexual i per raó de gènere en el Doctorat de Sociologia

Aquesta proposta de Pla d'acció s'ha elaborat després de revisar els protocols de les millors universitats del món, entre elles: Harvard University, Stanford University, University of California-Berkeley, Columbia, Yale University, Princeton University, Massachusetts Institute of Technology (MIT), Cambridge University, Oxford University, University of Wisconsin-Madison, i New York University (NYU).

- Introducció: Assetjament sexual en les universitats

Definicions d'assetjament sexual i violència de gènere

A la LLEI 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes s'identifica les següents definicions:

Assetjament per raó de sexe: qualsevol comportament que, per motiu del sexe d'una persona, s'exerceix amb la finalitat d'atemptar contra la seva dignitat o la seva integritat física o psíquica o de crear-li un entorn intimidador, hostil, degradant, humiliant, ofensiu o molest, o que provoca aquests mateixos efectes, segons el que disposa l'article 5 de la Llei 5/2008, del 24 d'abril, del dret de les dones a erradicar la violència masclista.

Assetjament sexual: qualsevol comportament verbal, no verbal o físic, de naturalesa sexual, que s'exerceix amb el propòsit o l'efecte d'atemptar contra la dignitat d'una persona, especialment si li crea un entorn intimidador, hostil, degradant, humiliant o ofensiu, sens perjudici del que estableix el Codi penal i segons el que disposa l'article 5 de la Llei 5/2008.

A tall d'exemple, identifiquem com a assetjament i/o violència per raó de gènere qualsevol d'aquestes situacions:

- Agressions físiques
- Violència psicològica
- Agressions sexuals
- Agressions verbals
- Pressions o coaccions per a mantenir relacions afectiu-sexuals
- Rebre petons o carícies sense consentiment
- Sentir incomodat o pors per comentaris, mirades, correus electrònics, notes, trucades telefòniques o per haver estat perseguit/a o vigilat/a
- Rumors sobre la vida sexual
- Comentaris sexistes sobre la capacitat intel·lectual de les dones o el seu paper en la societat o comentaris amb connotacions sexuals que les degraden o les humilien.

- Observar, gravar o fotografiar parts íntimes del cos o activitats sexuals d'una altra persona
- Masturbar-se, tocar-se els genitals o exposar-los en presència d'una altra persona sense el seu consentiment
- Dishonestat o engany respecte a l'ús d'anticonceptius o preservatius durant el transcurs del contacte o l'activitat sexual
- Induir la incapacitat mitjançant l'engany amb la finalitat de fer que una altra persona sigui vulnerable a l'activitat sexual no consentida
- Amençar amb la distribució de fotos, vídeos o enregistraments que mostrin parts privades del cos o activitat sexual d'una altra persona per a coaccionar-la a l'activitat sexual o que li proporcionin diners o qualsevol cosa de valor
- Represàlies contra qualsevol persona amb la finalitat de interferir amb qualsevol dret o privilegi garantit en aquest pla, o perquè l'individu ha fet una denúncia o queixa, atestat, ajudat, o participat o s'ha negat a participar de qualsevol manera en una recerca, procediment o audiència sota aquesta política
- Invasió de la intimitat sexual
- Violència de gènere aïlladora, exercida contra els que recolzen a les víctimes, amb la finalitat d'aïllar-les.

Crear espais lliures de violència: responsabilitat de tots i totes

El Pla contra l'assetjament sexual del Programa de Doctorat de Sociologia de la UB prohibeix qualsevol dels comportaments i situacions detallats més a dalt, tant si es produeix per part de, o cap a: doctorands i doctorandes; directors i directores de tesis; personal de l'administració del programa de doctorat; qualsevol altra persona que no forma part de la comunitat del programa de doctorat, però que ofereix serveis. Així mateix, l'assetjament sexual en el Programa de Doctorat de Sociologia de la UB no sols inclou aquests comportaments produïts en l'àmbit universitari o en relació amb activitats, professionals o laborals promogudes, organitzades o coordinades en el marc del Doctorat de Sociologia. Davant qualsevol cas en el qual es doni alguna de les situacions esmentades, s'activaran els mecanismes detallats en el següent apartat.

Totes les persones que formen part del Programa de Doctorat de Sociologia de la UB són responsables de fer que la nostra comunitat sigui un espai segur per a tots i totes. Per a això, seguint les evidències aportades per la comunitat científica internacional, tots i totes hem d'actuar com *upstanders*, és a dir, solidaritzant-nos i posicionant-nos sempre a favor de les víctimes en qualsevol cas potencial o real d'assetjament. El silenci davant qualsevol situació com les detallades anteriorment implica ser col·laboradors i col·laboradores actives dels i les assetjadors. També és col·laborar amb els i les assetjadors exercir la Violència de Gènere Aïlladora (IGV), és a dir, les difamacions, atacs i represàlies contra qualsevol persona o grup que fa costat a les víctimes.

- **Com actuar davant del coneixement d'un cas**

Tal i com indica l'article 11 Llei 5/2008, del 24 d'abril, del dret de les dones a erradicar la violència masclista "Totes les persones professionals, especialment les professionals de la salut, dels serveis socials i de l'educació, han d'intervenir obligatòriament quan tinguin coneixement d'una situació de risc o d'una evidència fonamentada de violència masclista, d'acord amb els protocols específics i en coordinació amb els serveis de la Xarxa d'Atenció i Recuperació Integral".

Per tant, sense perjudici que qualsevol persona de la comunitat universitària vinculada a aquest doctorat pot realitzar les accions que considerin adients, el professorat té l'obligació de posar en coneixement de les instàncies pertinents en el cas de conèixer que s'està produint alguna de les situacions abans indicades com a assetjament sexual o violència de gènere.

Què pots fer si coneixes o has patit una situació d'assetjament o violència per raó de gènere?

- Llegir el Protocol assetjament sexual i per raó de sexe, identitat de gènere i orientació sexual i altres conductes masclistes vigent de la UB. Accessible a aquest [link: https://www.ub.edu/portal/web/igualtat/contra-les-violencies-masclistes](https://www.ub.edu/portal/web/igualtat/contra-les-violencies-masclistes)
- Posar-te en contacte amb la Comissió d'Igualtat de la Facultat d'Economia i Empresa. Més informació en aquest [link: Igualtat - Facultat d'Economia i Empresa - Universitat de Barcelona \(ub.edu\)](https://www.ub.edu/portal/web/igualtat/contra-les-violencies-masclistes) o a través del correu comissioigualtat@ub.edu i per una queixa sobre tracte inadequat o vexatori a través de la bústia igualtat@ub.edu
- Posar-te en contacte amb xarxes de suport a les víctimes. Xarxes solidàries com per exemple "Me too Universitat" t'oferiran un lloc segur i confidencial per parlar entre iguals. Més informació en aquest <https://www.worldmetoouniversities.net/> o a través del correu worldmtuniversity@gmail.com

- **Què més podem fer? Mirant cap a la prevenció**

Si es vol erradicar la violència per raó de gènere i l'assetjament sexual, no ens podem quedar únicament en l'actuació quan ja s'ha donat el cas. Els plans d'acció han de vetllar per una prevenció i per una implicació de tota la comunitat.

Ja a la Ley Orgánica 1/2004, de 28 de diciembre, de Medidas de Protección Integral contra la Violencia de Género, com a primera normativa al respecte, al capítol 1, article 4 es detalla que "las Universidades incluirán y fomentarán en todos los ámbitos académicos la formación, docencia e investigación en igualdad de género y no discriminación de forma transversal".

La Llei 5/2008, del dret de les dones a erradicar la violència masclista, a l'Article 17 que es refereix a l'àmbit de l'ensenyament universitari indica *les administracions competents en matèria d'universitats han d'assegurar que, en el marc dels currículums de les disciplines*

relacionades amb els àmbits d'aquesta llei pertanyents als estudis universitaris de grau, màster i doctorat, s'incorporin continguts formatius per a donar compliment a l'objectiu i les finalitats d'aquesta llei

Per altra banda, segons la LLEI 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes, a l'article 28 es detalla que les universitats, els centres d'estudis superiors i els centres i institucions de recerca catalans, entre d'altres coses, han de:

- *Donar informació i assessorament per a prevenir qualsevol tipus de discriminació, d'assetjament sexual o assetjament per raó de sexe i altres formes de violència masclista.*
- *Crear mòduls o cursos específics en matèria de perspectiva de gènere i de les dones en la proposta curricular obligatòria de les facultats i dels estudis reconeguts per les universitats catalanes.*

Per aquesta raó:

- En el moment en el qual una persona esdevingui directora d'una tesi en el marc del Doctorat de Sociologia rebrà aquest Pla d'acció conjuntament amb un document amb evidències científiques sobre la prevenció de la violència de gènere i l'abús sexual.
- L'alumnat matriculat rebrà per correu electrònic aquest Pla d'acció i documentació addicional sobre recursos informatius i evidències científiques sobre la prevenció de la violència de gènere i l'abús sexual.
- Els doctorands, les doctorandes i el professorat de manera obligatòria participaran en un curs per al coneixement de les evidències científiques internacionals sobre la prevenció i superació de l'assetjament sexual i violència de gènere a la nostra comunitat.
- S'establiran mecanismes àgils per a garantir el canvi de direcció de tesi en qualsevol moment i sense que aquest canvi hagi de passar per l'acord directa amb aquesta direcció.